УДК 392.9

Олег Проців (м. Івано-Франківськ)

Господарське та культурне значення спортивного рибальства у Галичині XIX – початку XX ст.

Досліджено історичні аспекти використання вудки для вилову риби в частині законодавчого забезпечення та правозастосування місцевими органами влади Галичини та Другої Речі Посполитої. Висвітлено вплив звичаєвих норм на вилов риби вудкою. Описано рибальські забобони, прислів'я та повір'я. Проілюстровано захоплення Івана Франка любительським виловом риби під час його багаторічного перебування на відпочинку у Криворівні. На основі аналізу історичних джерел виявлено особливості розвитку галузі в окремих країнах, пов'язані з національною культурою, а також психологічні, емоційні, вікові, гендерні особливості, які вмотививовували до заняття цим видом спорту. Описано аргументацію позитивних та негативних сторін заняття спортивним рибальством. Виявлено особливості організації змагань з вилову риби вудкою, фахового поводження з рибальськими снастями серед шанувальників спортивного рибальства, виставок, що представляли досягнення рибальської галузі, рибальські трофеї, риболовні снасті. Проаналізовано літературні джерела щодо методів вилову, етнографії, гуманітарних аспектів. Проведено порівняльний аналіз розвитку галицького спортивного рибальства з іншими державами а саме: Німеччиною, Англією, скандинавськими країнами, США. На основі проведеного дослідження сформульовано висновки.

Ключові слова: *спортивне рибальство, Галичина, І. Франко, риба, вудка.*

Oleg Protsiv

The economic and cultural significance of sport fishing in Galicia 19th – early 20th century

It was studied historical aspects of the fishing rod to catch fish in the provision of legal and enforcement by local authorities of Galicia and the Second Polish Republic. It was studied the influence of customary rules on fishing rod. It is described fishing superstitions, sayings and superstitions. It is illustrated capture of Ivan Franko in amateur fishing during his years of being on vacation in Kryvorivnya. Based on the analysis of historical sources it was found the peculiarities of the industry in certain countries, which are related to national culture, as well as psychological, emotional, age, gender characteristics that motivated to engage this sport. It is described argumentation of positive and negative aspects of class sports fishing. It is found the features of competition by fishing rod, professional handling with fishing gear among fans of sport fishing, exhibitions which are represented the achievements of the fishing industry, fishing trophies, fishing tackle. It was analyzed the literature resources on methods of fishing, ethnography and humanitarian aspects. It was made a comparative analysis of the development of Galician sport fishing with other countries namely Germany, England, the Scandinavian countries and the USA. Based on the research, conclusions are formulated.

Key words: *sport fishing, Galicia, Ivan Franko, fish.*

Олег Процив

Хозяйственное и культурное значение спортивного рыболовства в Галичине XIX – начала XX в.

Исследованы исторические аспекты использования удочки для ловли рыбы в части законодательного обеспечения и правоприменения местными органами власти Галиции и Второй Речи Посполитой. Освещено влияние обычных норм на вылов рыбы удочкой. Описаны рыбцкие пословицы и поверья. Проиллюстрировано увлечиние Ивана Франко любительской ловлей рыбы во время его многолетнего пребывания на отдыхе в Криворивне. На основе анализа исторических источников выявлены особенности развития отрасли в отдельных странах, связанные с национальной культурой, а также психологические, эмоциональные, возрастные, гендерные особенности, которые мотивировали к занятию этим видом спорта.

Описано аргументация положительных и отрицательных сторон занятия спортивным рыболовством. Выявлены особенности организации соревнований по вылову рыбы удочкой, профессионального обращения с рыболовными снастями среди поклонников спортивного рыболовства, выставок, представляющих достижения рыболовной отрасли, рыболовные трофеи, и снасти. Проанализированы литературные источники о методах отлова, этнографии, гуманитарных аспектов. Проведен сравнительный анализ развития галицкого спортивного рыболовства с другими государствами, а именно: Германией, Англией, скандинавскими странами, США. На основе проведенного исследования сформулированы выводы.

Ключевые слова: *спортивное рыболовство, Галичина, И. Франко, рыба, удочка.*

Про регулювання правил вилову вудкою у Галичині XIV ст. йшлось у «Географічному словнику Царства Польського та інших слов'янських країн». Лише міщанам дозволяли ловити рибу у Західному Бузі вудками та сітками для власного вжитку[1]. У XVI–XVII ст. з 11 рибалок у с. Завишня (Сокальський район) та 21 – з Сокаля лише троє ловили тільки вудками. Згідно люстрації 1565 р. у Сокалі на Бузі рибалки навіть за вилов риби тільки вудками сплачували по 16 гр[2].

У Галичині велика зацікавленість спортивним рибальством спостерігається вже наприкінці XIX ст., коли рибалки намагались організувати «Клуб вудкового спорту»,[3] але одразу слід відмітити, що багато людей у Галичині не поділяли захоплення вилову риби вудкою і вважали таких рибалокнесповна розуму. На думку В. Гацького, ці думки набули великого поширення через те, що суспільство мало виключно споживацький характер і не могло зрозуміти, для чого рибалка вудкою ловив мало риби[4]. Однак, цю тезу спростовував М. Новицький, який у статті «Про стан рибальських та правових відносин у Галичині» відзначав, що у гарних рибальських господарствах на вудку можна було за декілька днів зловити 1000 голів форелі[5]. Любителі рибної ловлі влаштовували

---

[1] Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. – Warszawa : nakł. Filipa Sulimierskiego i Władysława Walewskiego, 1902. – T. XV. – Cz. 2: Januszpol — Wola Justowska. — Warszawa. – S.604.

[2] Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. – Warszawa : nakł. Filipa Sulimierskiego i Władysława Walewskiego, 1902. – T. XV. – Cz. 2: Januszpol — Wola Justowska. — Warszawa. – S. 605.

[3] Protokół Walnego Zgromadzenia krajowego Towarzystwa rybackiego odbytego dnia 23 maja 1894 w Krakowie w sali Rady miejskiej // Okólnik. – 1894. – №11. – S. 17-18.

[4] Myśliwy i Rybak Władysław Gacki //Łowiec – 1933. – № 3. – S.25-26.

[5] *Nowicki M.* O stanie stosunków rybackich i prawnych w Galicyi / M. Nowicki// Łowiec. – 1885. – № 9. – S. 145.

змагання на кількість виловленої риби. Результати змагань публікували у спеціалізованій рибальській пресі, що давало змогу не лише оцінити майстерність рибалки, але й стан ведення того чи іншого рибальського господарства. Зокрема, описано, що на ріці Скава за три дні (26-28 червня) 1886 року троє рибалок зловили 578 штук форелі, 40 – лосося, 67 – інших видів риби. Лише за один день (26 червня) граф Артур Потоцький зловив у річці Скава 161 форель, 2 лососі та 2 інші риби[6]. В. Кульматицький відзначав, що у 20-30-х рр. XX ст. з використанням вудки рибалки на Черемоші за день виловлювали до 180 головатиць, не враховуючи форелі[7]. У статті «Надзвичайний вилов форелі» (1894 р.) відзначалось, що у Порембі-Вєлькій рибалки за 4 дні з використанням лише 4-х вудок з 16 до 20 години та з 5 до 8 години зловили 436 штук форелі довжиною 20-25 см, а деякі особини сягали до 36 см довжини та півтора фунта ваги[8]. Серед відомих українців, які займались спортивним рибальством, був І. Франко, який захоплювався виловом форелі[9]. За спогадами сина Івана Франка – Тараса, «не менше, ніж гриби, його приваблювало рибальство. Сіті він плів сам і всіх дітей навчив цього мистецтва, підбирав тягарці, поплавці, лагодив волосок, сак, в'ятір»[10] . Крім ловлі риби вудкою І. Франко ловив також раків, а в якості приманки використовував печінку чи печену на вогні жабу[11].

Також слід відмітити, що предметом гордості для рибалок була не лише кількість виловленої риби. Вони організовували спеціальні змагання на точність та дальність закидання наживки. Тогочасний рекорд становив 44 метри[12]. Рибальські трофеї складали предмет гордості гуцулів, які для власної популяризації та вудкового спорту робили зі шкіри головатиці капшуки[13], а з великих рибин виготовляли різноманітні сувеніри. Така практика побутувала на Гуцульщині[14]. З. Пшигодзький у статті «Спосіб препарування голови щупака» (1939 р.) зазначав, що спортсмени-вудкарі увічнювали свої трофеї в особливий спосіб – висушуванням голів риби з використанням спирту, лаку та фарб[15]. Рибальські трофеї були представлені у 1894 р. на Загальнонаціон альній крайовій виставці,[16] де серед іншого були знаряддя для «дикого рибальства» різноманітні саки, крошні, вудки, ості[17]. Відзначалось, що найбільше рибальських експонатів на цю виставку представив Станіслав Ключицькі[18].

Слід відмітити, що через економічну відсталість Галичини спортивне рибальство не набуло такого розмаху, як в інших провінціях Австро-Угорської імперії чи країнах Європи. На думку Новака, у вудковому спорті перше місце

---

[7] *Kulmatycki W.* O wartości gospodarczej rewirów rybackich Pokucia / W. Kulmatycki. – Lwów: [b. w.], 1930. – S. 10.

[8] Nadzwyczajny połów pstrągów// Łowiec. – 1894. –№ 11. – S. 175.

[9] *Іван Франко* "О гарний ти, краю": Твори про Гуцульщину і гуцулів / Упорядкування, передмова та примітки Ігоря Пелипейка. – Косів: Писаний Камінь, 2006. – С. 375.

[10] *Іван Франко* "О гарний ти, краю": Твори про Гуцульщину і гуцулів / Упорядкування, передмова та примітки Ігоря Пелипейка. – Косів: Писаний Камінь, 2006. – С. 367.

[11] *Франко П.* Спогади про батька / П. Франко // Спогади про Івана Франка. – Львів: Каменяр, 1997. – С. 454.

[12] Rybolowstwo jako sport// Przeglądmyśliwski. – 1924. –№ 22-23. – S.22-23.

[13] *Верхратський І.* Початки до уложення номенклатури и терминологии природописної народнеі / І. Верхратський. – Ч. ІІ. – Львів : [б. в.], 1869. – 40. – С. 20.

[14] *Ломацький М.* Верховино, світку ти наш… / М. Ломацький. – Мюнхен : [б. в.], 1960. – Ч. ІІ. – 288 с.

[15] Przygodzki Z. Sposób preparacji głowy szczupaka / Z Przygodzki // Wiadomości Wędkarskie. – 1939. – № 5. – S. 53–55.

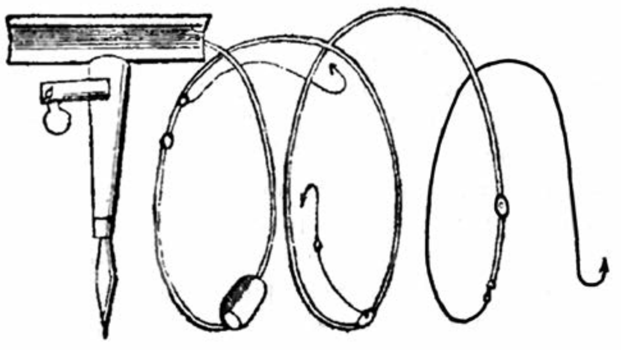
[16] *Starkl J., Fiszer Z.* Powszechna wystawa krajowa 1894 r. i siły produkcyjne kraju: Łowiectwo i rybactwo / Juliusz Starkl, Zygmunt Fiszer. – Lwów: Wydział krajowy, 1896. – S.129.

[17] Łowiectwo na powszechnej wystawie krajowej // Łowiec. – 1894. – № 7. – S. 97-98.

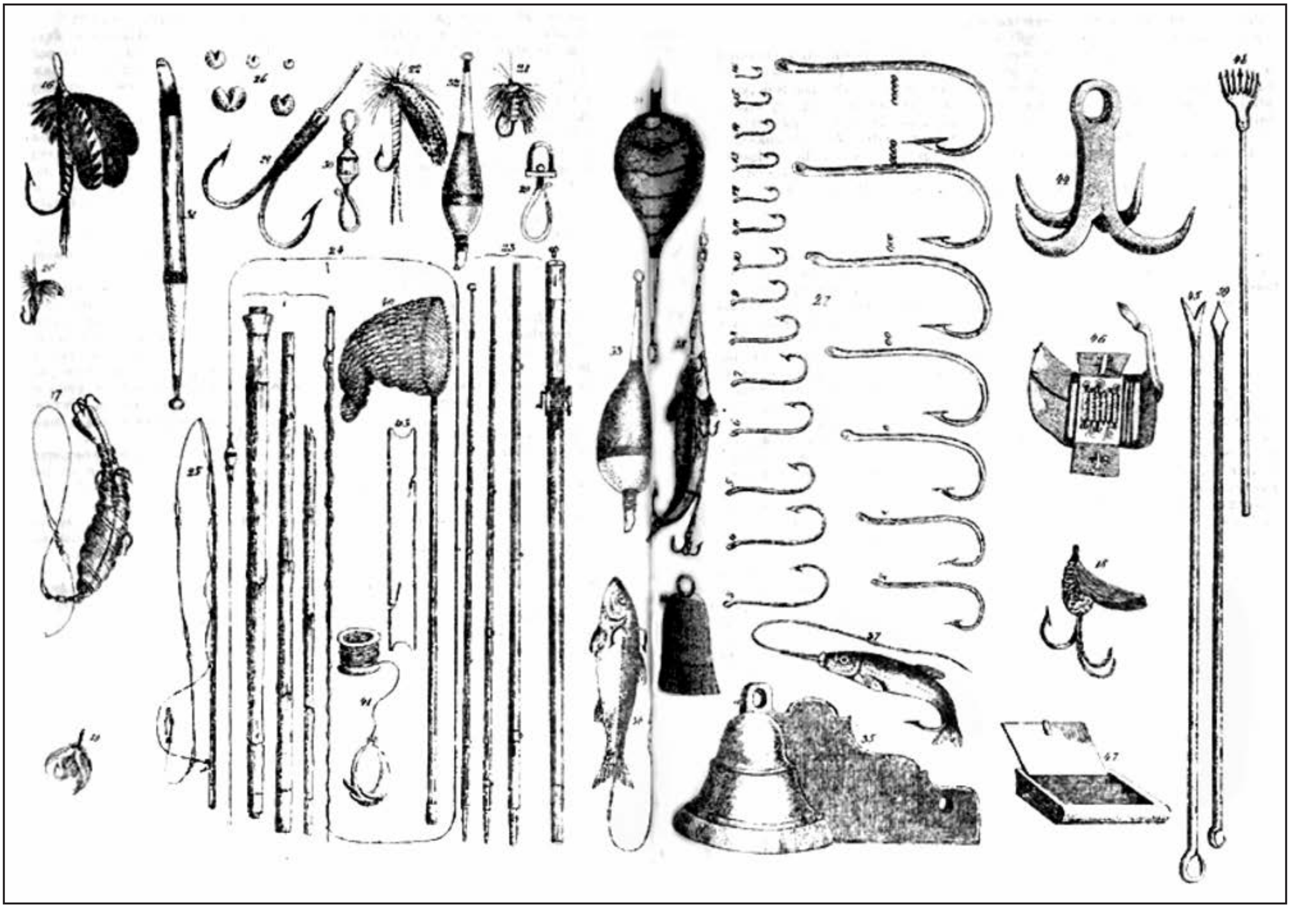
[18] Wystawa krajowa we Lwowie // Okólnik. – 1895. – № 15. – S. 16.

посідають Англія, Німеччина та скандинавські країни. Він відзначав, що щороку багато англійців виїжджають до Норвегії для того, щоб мати там змогу порибалити у гірських річках. Такої ж думку дотримувався Й. Розвадовський, відзначаючи, що в Англії рибальський спорт носить елітарний характер[19]. Для популяризації ресторанного та готельного бізнесу у штаті Колорадо в США відвідувачам пропонували можливість самим зловити форель у штучному потічку[20].

В Англії, Америці та Японії виготовляють найкращі вудилища,[21] а вартість оздоблених вудилищ становила 200 золотих, і вони користуються великим попитом у Європі[22]. Тогочасні рибалки також відзначали кращі вудилища Англії[23].

// Okólnik. – 1897. – № 30. – S. 30

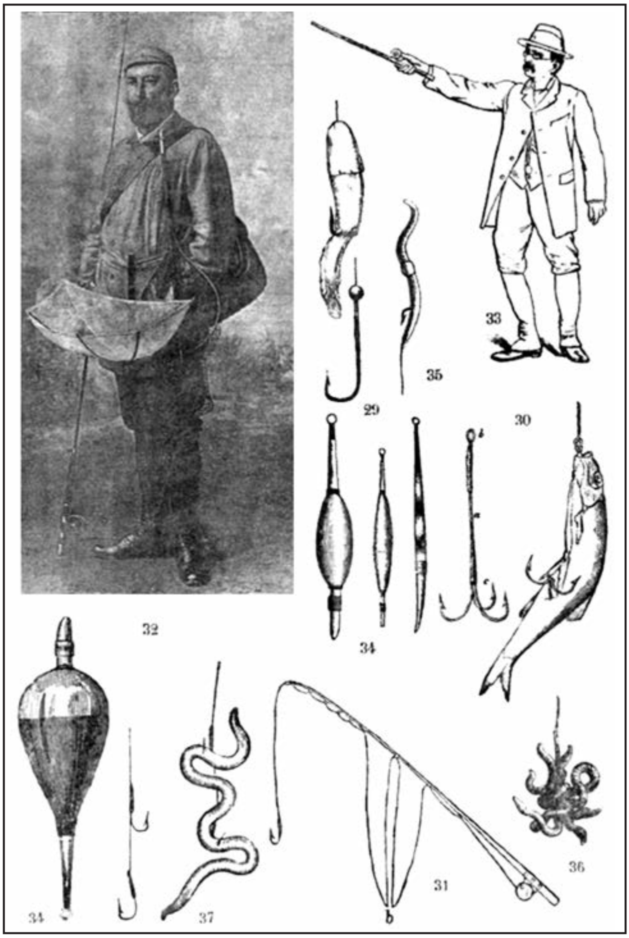
[19] *Rozwadowski J.* Z zapisków dyletanta. Bajka o głodzeniu się łososia w świetle praktyki rybackiej. // Okólnik. – 1898. – №31. – S. 30

[20] Rybołowstwo w restauracyi// Okólnik. – 1908. – № 97. – S. 33.

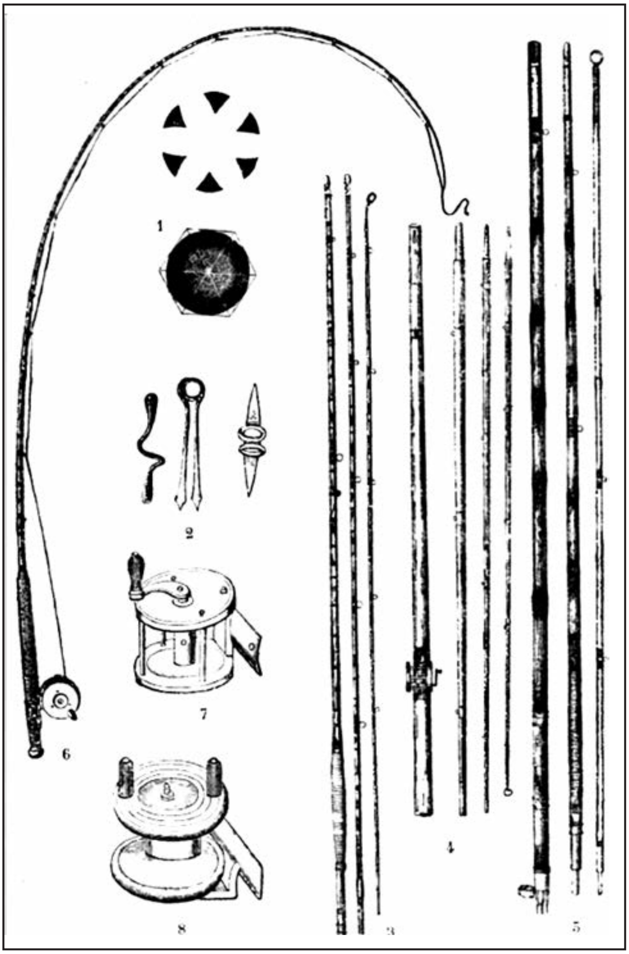
[21] *Nowak J.* Sport wędkowy. // Okólnik. – 1908. – № 102. – S. 296 – 302.

[22] *Fiszer Z.* Rybactwo na wystawie krajowej we Lwowie r. 1894 / Z. Fiszer // Okólnik. – 1895. – № 14. – S. 19–27.

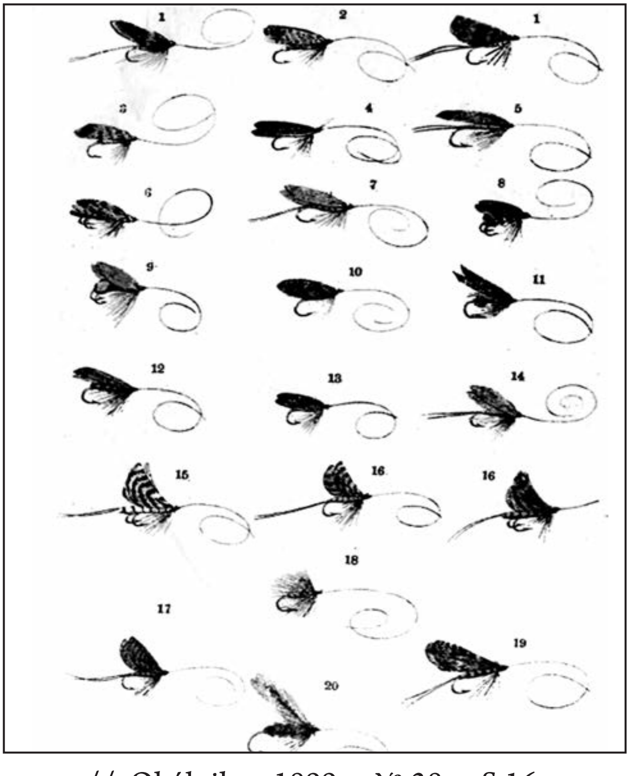
[23] W sprawie wędkarstwa// Przeglądmyśliwski. – 1925. –№ 3 (51). – S.48.

// Okólnik. – 1899. – № 39. – S.16.

// Okólnik. – 1899. – № 37. – S.16.

// Okólnik. – 1899. – № 38. – S.16.

Любителі спортивного рибальства намагались пояснити низький розвиток цього виду спорту у Галичині іншим рівнем психологією нації: «Англійцям, яким притаманна холодна кров, більше підходить рибалка, тоді як у Галичині люди є більш рухливими, і вони не можуть годинами сидіти на березі річки та дивитись на поплавок»[24]. П. Лєснєвський у статті «Рибальство» (1897 р.) вказував, що серед рибалок середини XIX ст. – початку XX ст. вудка не була в пошані і вважалась дитячою забавкою.[25] Подібної думки дотримувався С. П. Павлюк, який вказував, що вудка займає одне із найпоширеніших та найбільш примітивних засобів рибної ловлі. Лише з кінця XIX ст. почали використовуватись фабричні гачки.

[24] *Starkiewicz L.*,,Na podświt" //Łowiec. – 1904. – № 2. – S. 17.

[25] *Leśniewski P.* Rybołówstwo / P. Leśniewski // Okólnik. – 1897. – № 30. – S. 8–26.

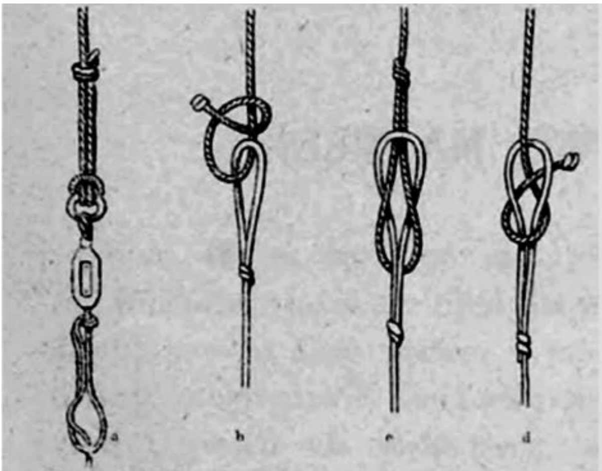

Fig. 84. Wiązanie sznurka wędki z przezroczystą częścią z haczykiem.

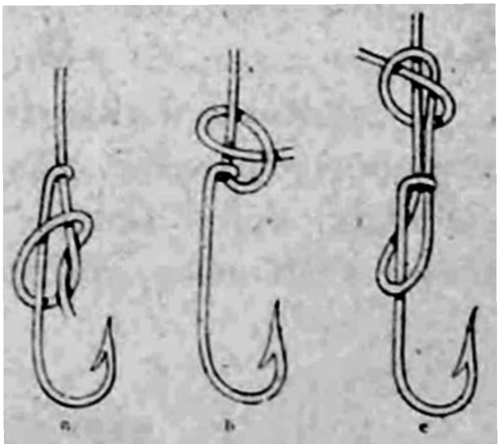

Fig. 85. Przytwierdzanie haczyka z oczkiem.

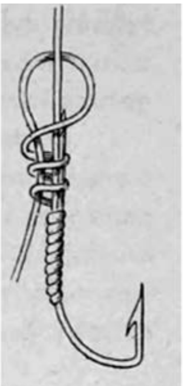

Fig. 86. Przytwierdzanie haczyka gładkiego.

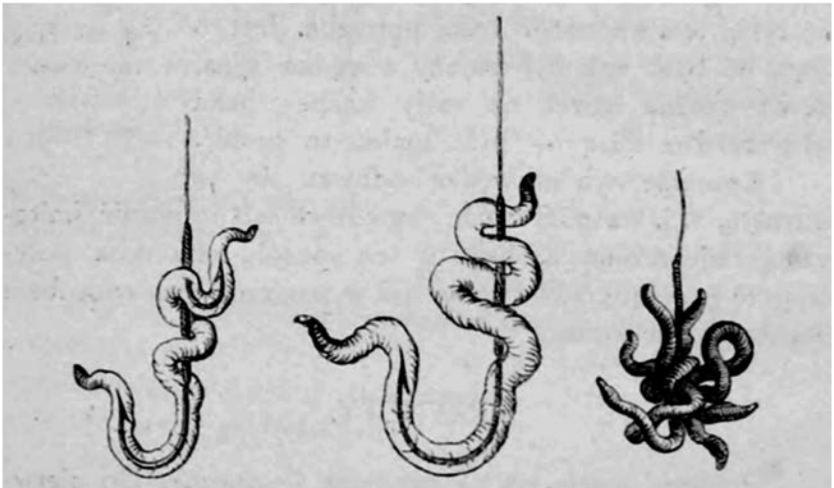

Fig. 87. Nawlekanie robaków.

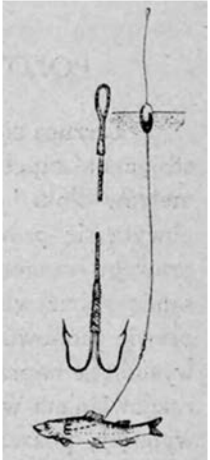

Fig. 88. Sposób zakładania żywca.

А вудками користувалися, насамперед, підлітки, а також дорослі рибалки у тому випадку, коли розраховували на невеликий улов»[26]. Інша думка представлена у книзі «Гуцульщина. Історико-етнографічне дослідження» (1987 р.), де відзначалось, що на території Гуцульщини, як і загалом по Україні, ловля риби за допомогою вудок була також поширеною[27].

Тогочасні дослідники рибальського спорту, намагаючись популяризувати рибальський спорт, відзначали його корисний вплив на здоров'я людини та розвиток у неї творчого потенціалу. Так, у статті «Переваги рибальства» (1906 р.) вказано, що вудкарство проносить користь не лише з риби, але й розвиває лагідність характеру та творчу уяву. Автор статті зробив ці висновки на основі аналізу, що вудкарством займаються багато художників та поетів, які під час рибалки написали багато художніх творів та намалювали багато картин. Крім того, спортивне рибальство дуже корисно впливає на жінок для зняття нервового навантаження, хоча жінки дуже мало займаються цим видом спорту[28]. Практично аналогічну позицію займав голова Товариства любителів вудкового спорту Новак у статті «Вудковий спорт», вказуючи, що цей спорт добре впливає на нервову систему[29]. В. Гацкі вважав, що заняття вудкарським спортом у порівнянні з

---

[26] Українське народознавство / За заг. ред. С. П. Павлюка. – Львів: Фенікс, 1994. – С. 334.

[27] Гуцульщина. Історико-етнографічне дослідження / Відпов. ред. Ю. Г. Гошко. – К.: Наук. думка, 1987. – С. 157.

[28] Zalety wędkarstwa. // Okólnik. – 1906. – № 90. – S.14-15.

[29] Nowak J.Sport wędkowy. // Okólnik. – 1908. – № 102. – S. 296 – 302.

мисливством є набагато дешевшим видом відпочинку, оскільки за право полювання потрібно платити, а за ловлю вудкою – ні. Крім того, рибальське знаряддя є дешевшим, і тому вудкарством займаються різні прошарки суспільства. Риболовля та полювання мали свої переваги і недоліки. Так, приготування до ловлі риби є більш клопітною справою ніж збирання на полювання, так як для полювання потрібно взяти з собою лише рушницю, а рибалці потрібні й інші речі. Але оскільки полювання є колективним заняттям, то мисливці більше часу витрачали на його організацію. Але й також відмічалось, що одним із негативних факторів вудкарства є його велика залежність від погодних умов – рибалка з вудкою не міг заховатись від дощу чи холоду. Відзначалась й інша негативна сторона спортивного рибальства – більшість рибалок були затятими курцями, які на рибалці курили більше ніж звичайно. Мисливець на відміну від рибалки мав можливість весь день ходити і насолоджуватись природою, тоді як рибалка сидів на одному місці. Більше того, знання місцевості, де ловити рибу, у вудкарстві має більше значення, ніж знання місцевості у мисливстві. Рибалки, на відміну від мисливців, завжди знаходили більше виправдань, наприклад, «сьогодні риба не ловиться», тобто, риба винна, а не рибалка. Рибалки більше заздрять не тому, хто зловив велику рибу, а хто знає краще місце для лову. Рибалки змушені ще з ночі зайняти місце вилову, щоб інший його не зайняв, бо, як правило, він це місце підгодовував. У переважній більшості рибалки менше люблять їсти рибу, ніж мисливці дичину. Негативно впливали на розвиток спортивного рибальства молоді хлопці, які виловлювали рибу, незважаючи на її розмір, і калічили її. Після декількох вдалих виловів риби ці хлопці призвичаювались до цього і становили групу професійних вудкарських браконьєрів[30].

Тогочасні рибалки опубліковували власні думки та враження, якими ділилися з іншими рибалками. Багато праць про спортивне рибальство публікували у щорічнику «Верхи», який був присвячений горам та гуцулам. Б. Романішин у статті «Спортивне рибальство. Про вилов форелі, лосося і харіуса на штучні приманки» описав методи вилову у гірських потоках форелі, лосося та харіуса (Краків, 1927 р.)[31]. Великий список приманок описав П. Лєснєвський у праці «Загальне риболовство»[32]. Відзначалось, що у Галичині набуло поширення для наживки використовувати штучну приманку «Phantom»[33].

Реклама рибальских снастей (1902)

Т. Габришевський у статті «Рибальство у горах» описав рибальство у Галицьких Татрах[34], а про потенційну можливість організації відпочинку, включаючи у Карпатах рибальський спорт, описав В. Бєсніцкі у статті «Організація туризму у Бескидах»[35]. Великий вклад у розвиток рибальства зробило Галицьке мисливське товариство. З нагоди 50-річчя його заснування Северин Крогульський видав книгу «Піввіку», в якій серед іншого описав діяльність товариства у секторі рибальства[36]. На початку ХХ ст. до найбільшої популяризації вудкового спорту спричинились

---

[30] Myśliwy i Rybak Władysław Gacki // Łowiec – 1933. – № 15. – S. 177–178.

[31] Romaniszyn Bronisław Rybołówstwo sportowe. O łowieniu pstrąga, łososia i lipienia na sztuczną muchę. // Wierchy. – 1927. – S. 42–62.

[32] *Leśniewski P.* Rybołówstwo w ogólności / P. Leśniewski // Okólnik. – 1897. – № 29. – S. 10–23.

[33] Nadzwyczajny połów pstrągów// Łowiec. – 1894. –№ 11. – S. 175.

[34] Gabryszewski TadeuszRybołostwo w górach. // Wierchy. – 1923. – S. 217–225.

[35] Wójcik-Bieśnicki Adam Beskid Niski jako teren turystyczny. // Wierchy. – 1935. – S. 71–89.

[36] Krogulski S. Pół wieku: Zarys działalności Małopolskiego towarzystwa łowieckiego 1876–1926 / Seweryn Krogulski. – Lwów: Małopolskie towarzystwo łowieckie, 1929. – S. 110–113.

журнал «Рибальський огляд» та газета «Вудкарські відомості»[37, 38, 39,40].

Великий вклад у популяризацію вилову риби вудкою вніс виходець зі Східної Галичини (м. Дрогобич) Й. Розвадовський, який зробив порівняльний аналіз розвитку галицького вудкового спорту з іноземним, а також відобразив чимало оригінальних способів вудіння риби, описав будову різних видів вудок та допоміжних пристроїв до них, проаналізував побут галицьких спортсменів-рибалок, склав рибальський календар та описав багато способів вилову риби вудкою, якими користувалися місцеві вудкарі, та методи догляду за снастю тощо. Серед головних праць, присвячених цій темі – «Довідник для любителів вудкового спорту» («Poradnikdlamiłośnikówsportuwędkowego»)[41],[42],[43]. та «Наша риба» («Naszeryby»)[44],[45], [46], [47], [48], [49], [50].

Реклама часопису „WiadomościWędkarskie”
Myśliwy. – 1938. – № 5. – S. 5.

У статті «Господарські та торгівельні новини» вказано, що книгу Й. Розвадовського «Довідник для любителів вудкового спорту» можна було купити заціною 1.80 злотих[51]. Автор статті «Подорож до басейну Дунайця» характеризує Й. Розвадовського як великого поціновувача вудкарського спорту[52]. Про особливості вилову форелі вудкою на Гуцульщині наприкінці XIX ст. йшлось у статтях «Путівник для подорожуючих Чорногорою у Косівському повіті»[53], «Вилов форелі вудкою»[54]

---

[37] *Onysków J.* Z obwodów rybackich // Przegląd rybacki. – 1939. – № 4. – S. 172–173.

[38] *Stradyń J.* Drygawice / J. Stradyń // Przegląd rybacki. – 1939. – № 3. – S. 123–125.

[39] *Stradyń J.* Drygawice / J. Stradyń // Przegląd rybacki. – 1939. – № 4. – S. 170–171.

[40] *Przyklęk E.* Co należy zmienić i wprowadzić / E Przyklęk // Wiadomości Rybackie. – 1926. – № 1. – S. 4–5.

[41] *Rozwadowski J.* Poradnik dla miłoszników sportu wędkowego / J. Rozwadowski // Okólnik. – 1899. – № 37. S. 14–31.

[42] *Rozwadowski J*. Poradnik dla miłoszników sportu wędkowego / J. Rozwadowski // Okólnik. – 1899. – № 38. – S. 9–27.

[43] *Rozwadowski J*. Poradnik dla miłoszników sportu wędkowego / J. Rozwadowski // Okólnik. – 1899. – № 41. – S. 12–37.

[44] *Rozwadowski J.* Nasze ryby / J. Rozwadowski // Okólnik. – 1901. – № 51. – S. 85–95.

[45] *Rozwadowski J.* Nasze ryby / J. Rozwadowski // Okólnik. – 1901. – № 53. – S. 163–168.

[46] *Rozwadowski J.* Nasze ryby / J. Rozwadowski // Okólnik. – 1901. – № 55. – S. 266–270.

[47] *Rozwadowski J.* Nasze ryby / J. Rozwadowski // Okólnik. – 1902. – № 56. – S. 14–19.

[48] *Rozwadowski J.* Nasze ryby / J. Rozwadowski // Okólnik Rybacki. – 1903. – № 62. – S. 24–31.

[49] *Rozwadowski J.* Nasze ryby / J. Rozwadowski // Okólnik Rybacki. – 1903. – № 65. – S. 182–193.

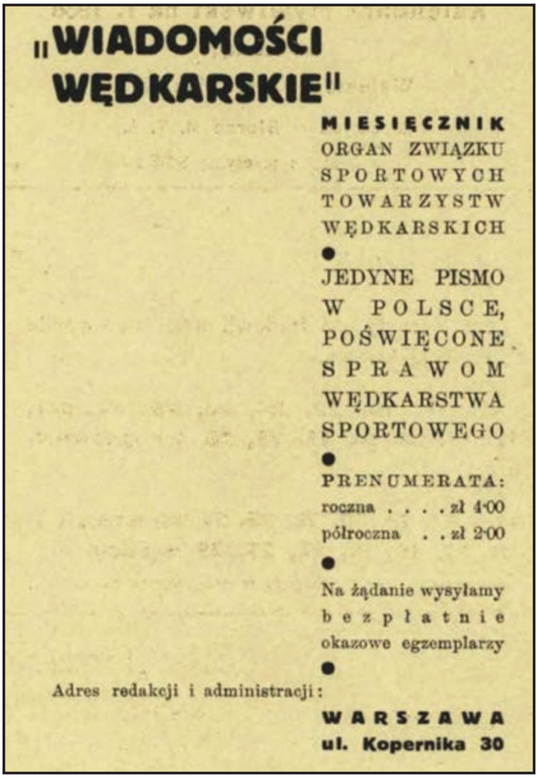
[50] *Rozwadowski J.* Nasze ryby / J. Rozwadowski // Okólnik Rybacki. – 1903. – № 66. – S. 226–245.

[51] Wiadomości gospodarskie i handlowe // Okólnik. – 1901. – № 52. – S.153.

[52] Wycieczka do dorzecza Dunajca// Okólnik. – 1898. – № 34. – S.5-7.

[53] *Gregorowicz J.* Przewodnik po zwiedzających Czarnogórę, położoną w powiecie Kossowskim / J. Gregorowicz. – Lwów: [b. w.], 1881. – S. 61.

[54] C. J. K. Łowienie pstrągów wędką / C. J. K. // Łowiec. – 1882. – № 9. – S. 137–138.

//Łowiec – 1938. – № 9-10.

//Łowiec – 1938. – № 15-16.

та «Край гуцулів» Я. Шнайдера[55]. П. Франко та Г. Величко залишили спогади про вилов риби вудкою на Гуцульщині, який практикував І. Франко[56],[57]. Про вдалий улов головатиці на вудку у компанії з генерал-майором згадував суддя К. Ума з Жаб'є (нині смт. Верховина) у статті «У листопаді над Черемошем». Він відзначав, що для вилову хижих риб місцеві рибалки використовували й олов'яні блешні, яких тут називали микалом[58]. О. Антонович у «Спогадах» вказував, що аналогічним методом, як на Гуцульщині, так і на Бойківщині вудили стругів[59]. Ф. Хойновський («Призначення, спосіб і умови використання гачка»), Е. Бенечек («Рибне господарство у Висоцьку та його околиці»), М. Звєжицький («Актуальні зауваження») відзначали, що наприкінці XIX – початку XX ст. вилов риби набув найбільшого поширення як форма відпочинку і став вважатися одним із видів спорту[60],[61],[62].

Також цій темі були присвячені статті «Вилов форелі вудкою»,[63] «Із записок дилетанта»,[64] «Спогади про батька»[65]. У статті «Дністер та Прут»

---

[55] *Schnaider J.* Z kraju Hucułów / J. Schnaider // Lud. – 1901. – T. VII. – S. 264.

[56] *Франко П.* Спогади про батька / П. Франко // Спогади про Івана Франка. – Львів : Каменяр, 1997. – С. 457.

[57] *Величко Г.* Спомини про Івана Франка / Г. Величко // Спогади про Івана Франка. – Львів : Каменяр, 1997. – С. 438.

[58] *Верхратський І.* Початки до уложення номенклатури и термінологиі природописноі народнеі / І. Верхратський. – Ч. V. – Львів : [б. в.], 1872. – С. 34.

[59] *Антонович О.* Спогади / О. Антонович. – Київ – Вашингтон : АО "Август", 1999. – С. 48-49.

[60] *Choynowski F.* Cel, sposób i warunki użycia haka lądowniczego / F. Choynowski // Wiadomości Wędkarskie. – 1938. – № I. – S. 3.

[61] *Beneczek E.* Gospodarstwo rybne w Wysocku i okolicy / E. Beneczek // Okólnik. – 1893. – № 8. – S. 37–38.

[62] *Zwierzycki M.* Uwagi na czasie / M. Zwierzycki // Wiadomości Wędkarskie. – 1939. – № 4. – S. 44.

[63] C. J. K. Łowienie pstrągów wędką / C. J. K. // Łowiec. – 1882. – № 9. – S. 138.

[64] Rozwadowski J. Iz zapisków dyletanta / J. Rozwadowski // Okólnik. – 1897. – № 28. – S. 21.

[65] Франко П. Спогади про батька / П. Франко // Спогади про Івана Франка. – Львів : Каменяр, 1997. – С. 454.

(1898 р.) вказувалось, що найкраще на Пруті ловити форель на вудку вище Коломийського моста, де вода «котлує»,[66] а у статті «Водяна жаба придатна для споживання» описано методи ловлі вудкою жаб[67]. Крім публікації на тему рибальства для його популяризації організовували лекції щодо технології вилову риби вудкою[68].

Відомо також, що у Галичині любителі спортивної рибалки спричинились до розвитку технології спортивного рибальства. Зокрема, Герціг Візенберг, фабрикант з Самбора, отримав патент на вудку, так як він придумав особливий спосіб кріплення шнурка до вудилища[69]. У статті «Зміцнення рибальської жилки» давали пораду, щоб помістити шнурок, що є у вудці, на декілька хвилин у бензин, тоді він довше зберігається і не тоне у воді[70].

Збереглись й описи вудок та методів ловлі риби у Галичині. Так Сліпенчук Іван Васильович, 1933 р. н. згадував: «Вудка складалися з ліщинового «держка» («вудилище»), плетеного шнурка («швари») із білої вовни, до якого прив'язували «первицю» (наплетену сиву вовну), а до неї – залізний гачок. На гачок чіпляли приманку – черв'ячки і закидали вудку у воду. Самі гачки дуже дорого коштували і були у великому дефіциті. Кікінчук з Бистриця був у Німеччіні і вивіз видти гачків. Дєдя покойний за один німецкий гачок дав Кікінчукови кілю масла. Тогди жилки ни було, тому шукали білого, або сорокатого коня, аби мав білий фист. Із кінского фоста вимиткали найдовшу шерсть. Три шерстини сукали докупи і це називалоси волошня. До волошні вїзали гачок, а дальше доточували тоненьку ниточку і так робили вудку. Риба виділа волошню у воді, але тогди риба ни була перепужена і ни тікала. Типер риба така перепужена, она вего боїтси і на волошню її би ни ймив»[71] .

Про особливості ловлі риби вудкою йшлось у статті «Ловля риби» (1894 р.): чим більше була розвинена країна, тим більше способів ловлі риби в ній застосовували. Найбільше способів вилову існувало у спортивному вудковому рибальстві, в якому переплітались приємність та користь. Зокрема, найкращим часом для ловлення риби на вудку вважався ранок або вечір; одяг рибака повинен бути темного кольору, щоб не відлякувати рибу; ловити форель потрібно щоразу в іншому місці; рибалити найкраще на глибшому місці, так як на більшій глибині ловиться більша риба; з метою запобігання псуванню риби та її тривалого зберігання при волові форелі або лосося їх слід було одразу зарізати і біля хвоста

OGŁOSZENIA.

Prof. Józefa Rozwadowskiego

Poradnik dla miłośników sportu wędkowego i t. d.

Kraków 1900, można nabyć w księgarni Gebethnera i Wolfa w Krakowie i Warszawie za cenę 1 złr. 80 cnt. wal. austr.

Оголошення про продажу «Довідник для любителів вудкового спорту» // Okólnik. – 1904. – № 71. – S.196.

SPIS

DZIEŁ, BROSZUR i CZASOPISM

znajdujących się w bibliotece

Krajowego Towarzystwa Rybackiego w Krakowie.

У бібліотеці зберігалось 462 книги, в тому числі 153 польською мовою, 10 чеською, 8 хорватською, 3 італійською, 24 російською, 11 англійською, 197 німецькою.
Spis dzieł, broszur i czasopism // Okólnik. – 1904. – № 71. – S.196.

STATUT i REGULAMIN

Sportowego Klubu Rybackiego

WE LWOWIE.

STATUT

Статут та правила поведінки у Львівському спортивному рибальському клубі
Statut i regulamin Sportowego Klubu Rybackiego we Lwowie. – Lwów: drukarnia Kupiecka, 1936. – 8.s.

---

[66] Dniestr i Prut. // Okólnik. – 1898. – № 32. – S.17-18.

[67] Żaba wodna jadalna// Okólnik. – 1898. – № 31. – S.23-24.

[68] Kurs rybacki we Lwowie // Przegląd rybacki. – 1937. – № 3. – S. 118–119.

[69] Patent na wędkę. // Okólnik. – 1905. – № 79. – S.196.

[70] Utrwalenie linki wędkowej. // Okólnik. – 1906. – № 86. – S.225.

[71] *Зеленчук Я. І.* Українознавчо-історична реконструкція етносоціальної системи Гуцульщини *[Текст]* : дис. … канд. істор. наук:09.00.12 / Зеленчук Ярослав Іванович. — К. : [б. в.], 2008. — С. 229-234.

зробити надріз, щоб повністю зійшла кров. Крім ловлі риби вудкою пропонували для вилову щупака використовувати вогнепальну зброю, вказуючи, що цей метод годиться у спекотний період, коли щупак плаває зверху. Для набоїв найкраще використовувати дріб, а цілитись потрібно перед головою риби, а після пострілу – виловлювати його у воді, щоб не пішов на дно[72].

Рибальська галузь, яка тісно пов'язана з природою, часто згадується у народній творчості: прислів'ях, забобонах тощо. Зокрема, звичаї та традиції рибалок описав у книзі «Мисливські забобони» Юліан Ейсмонд[73]. Відомі й специфічні забобони, притаманні вудкарському спорту. Зокрема, рибалки не хотіли, щоб їм щось побажали, бо тоді не повезе; заборонялось переступати через вудку або кому-небудь її позичати, так як чужа вудка не приносить доброго вилову риби. Не прийнято було вихвалятись уловом риби, щоб тим самим не заворожувати вудку. Вважалось, що сторонні люди, які спостерігають за ловленням риби, не приносять щастя. Рекомендували менше ходити по берегу, так як це відлякує рибу. При ловлі риби потрібно стояти так, щоб власна тінь не падала на воду, так як це також відлякувало рибу[74]. У своїй праці «Гуцульщина» В. Шухевич присвятив рибальству окремий розділ[75]. Він зазначав, що для покращення вилову риби на вудку у Гуцульщині використовували чари. Зокрема, до рибальської снасті вплітали мотузку з повішеника або 12 волосків з тімені повішеника вплітали до жилки від вудки. Вони вірили, що на таку вудку добре ловитимуться пструги[76].

Окрему групу народної творчості становили приповідки. Іван Франко у книзі «Галицько-руські народні приповідки» вказував, що у Галичині були такі прислів'я: «На вудку прошена риба йде», «Вудка – то така річ, що до неї причеплений єден дурень у воді, а другий – на березі»[77]. В. Гнатюк записав теж гуцульську приповідку: «Пструг на вудку не бере, доки ся лист на вільсі не розів'є»[78].У статті «З записок дилетанта» (1898 р.) була приповідка «Мокрий мисливець, сухий рибак – всі дурні», а автор порівнював рибака до видри, яка постійно є мокрою[79].

Спортивне рибальство знайшло своє відображення й у рибальському законодавстві, яке діяло у Галичині під час її входження в Австро-Угорську імперію та Другу Річ Посполиту. Одним з перших нормативно-правових актів, що регламентував використання вудки було Розпорядження намісника Галичини від 28 червня 1883 року, яке вийшло для забезпечення дії закону «Щодо заходів розвитку рибальства у внутрішніх водах» й забороняло використовувати «шнуркові вудки (нічні шнури)»[80].

Й. Розвадовський у статті «Наша риба» описав заборонені снасті, які складались із довгого міцного поперечного шнура, до якого через кожний метр кріпили латунні гнучкі дроти з гачками. На гачки натягали наживку (дрібну рибу). Головним чином цим методом ловили минів (*Lota lota*) та сомів[81]. А. Ожеховський відзначав, що ці снасті були аналогом вудки, тільки без поплавка. Їх переважно використовували в Станіславському воєводстві. До жилки, зробленої зі сталевого дроту, прикріплювали від кількох до кільканадцяти гачків з наживкою (переважно дрібною рибою). Їх закидали у воду і залишали на тривалий час[82].

---

[72] Sztuczne łowienie ryb. // Okólnik. – 1894. – № 12. – S. 5–7.

[73] *Ejsmond J.* Zabobony myśliwskie/Julian Ejsmond. – Lwów: Słowo, 1926. – 46 s.

[74] Myśliwy i Rybak Władysław Gacki //Łowiec – 1933. – № 15. – S.177–178.

[75] *Шухевич В. О.* Гуцульщина. Перша і друга частини. Друге видання. – Верховина: Журнал „Гуцульщина", 1997. – С. 257.

[76] *Шухевич В.* Гуцульщина / В. Шухевич. – Верховина : Гуцульщина, 1997. – Т. 1. – Ч. 1–2. – С. 253–254.

[77] *Франко І.* Галицько-руські народні приповідки. – Т. І. – Вип. 2 (Відати – Діти) / І. Франко // етнографічний збірник. – Львів: НТШ, 1905. – Т. VI. – . 293.

[78] *Гнатюк В.* Raimund Friedrich Kaindl [Рецензія на праці] / В. Гнатюк // Записки НТШ. – 1898. – Т. 26. – Кн. 6. – 48.

[79] Z zapisków dyletanta // Okólnik. – 1898. – № 34. – S.9-11.

[80] Розпоряджене ц. к. НамѢстника Галиціи съ дня 28. Червца 1883 ч. 665 1/пр. перепроваджаюче оуставŭ краевŭ для Галиціи съ дня 19. Листопада 1882 (Вѣст. зак. кр. Ч. 57) дотычŭщŭ ся где ыкихъ середковъ до поднесеня рибацтва на водах среди краю // зак. кр. – 1883. – Ч. XIX. – С. 158– 164.

[81] Rozwadowski J. Nasze ryby / J. Rozwadowski // Okólnik. – 1901. – № 51. – S. 89–94.

[82] *Orzechowski A.* Ochrona rybołówstwa w Karpatach Wschodnich / A. Orzechowski // Ankieta w sprawie Karpat Wschodnich. – Warszawa: [b. w.], 1932. – S. 201-202.

Заборона використання цього різновиду вудки існувала і за правління Другої Речі Посполитої. Відповідно до «Закону про рибальство» від 7 березня 1932 р. визначалось, що для вилову вудкою в орендованих рибальських ревірах необхідно було придбати спеціальний дозвіл – «Вудкарську картку», яку видавали на піврічний, річний або трирічний термін. Визначалась і вартість картки в залежності на терміну її дії[83].

Виходячи зі своєї компетентності, органи державної влади на місцях приймали власні розпорядчі рішення. Зокрема, у «Директиві відділу землеробства Станиславівського воєводства про порядок видачі дозволів та з інших питань. 14 лютого – 6 грудня 1933 р.» визначено, що у неділю з 6 до 20 години заборонено використання рибальських снастей крім вудки, так як це вважалось відпочинком[84].

Також Станіславський воєвода у «Циркулярі відділу землеробства і земельних реформ про встановлення зразка посвідчення на право вилову риби, 2 травня 1935 р.» повідомив всіх старост про єдиний зразок рибальської та вудкарської карт і дозволу на спортивний вилов риби вудкою. У зразку бланка передбачалась фотокартка[85]. Відповідно до історичних джерел відмічалось, що у Заліщицькому повіті Тернопільського воєводства у 1933 р. лише на LXV окрузі Дністра було видано 13 карток для вудіння[86].

Для охорони запасів риби були встановлені охоронні періоди та мінімальні розміри риби, яку можна було також виловлювати за допомогою вудки. Відповідно до Розпорядження Міністра землеробства від 27 жовтня 1932 р. «Про охорону риби та раків у відкритих водоймах»[87] встановлювались такі показники:

Назва риби	Час охорони	Мінімальні розміри (см)
Осетер	1.06 – 31.07	100
Чечуга	1.10 – 31.12	40
Лосось	1.10 – 31.12	35
Форель	15.10 – 15.12	25
Дунайський лосось	15.03 – 15.05	40
Харіус	15.03 – 15.05	28
Судак	–	35
Щука	–	28
Лящ	–	25
Рибець	–	20
Марена	–	25
Підуст	–	20
Лин	–	18
Язь	–	20
Головень	–	20
Плітка	–	15
Вирезуб	–	40

Крім того, був регламентований час риболовлі та використання рибальських знарядь. Відповідно до «Директиви відділу землеробства» заборонялось використання рибальських знарядь (крім ручної вудки) в неділю з 6.00 до 20.00 з аргументацією, що риба повинна спокійно жирувати хоча б раз на тиждень[88].

Знайшла своє відображення й проблема гуманного відношення до риби під час її ловлі на вудку. Зокрема, автор статті «Микуличин у вересні 1884 року» вказував, що він, перебуваючи на відпочинку у Микуличині, спостерігав як рибалки з вудкою використовували для наживки живу рибу, що суперечить вимогам чинного

[83] Ustawa z dnia 7 marca 1932 r. o rybołówstwie // Dz. u. R.P. – 1932. – № 35. – S. 586.

[84] Державний архів Івано-Франківської області, (далі – ДАІФО), ф. 2, Станиславське воєводське управління, м. Станислав, 1919–1939 рр. оп. 9, спр. 520, Директиви відділу землеробства про порядок видачі дозволів та з інших питань. 14 лютого – 6 грудня 1933 р.), арк. 9.

[85] Державний архів Івано-Франківської області, ф. 2 (Станиславське воєводське управління, м. Станислав, 1919–1939 рр.), оп. 9, спр. 777 (Циркуляри відділу землеробства і земельних реформ про встановлення зразку посвідчення на право вилову риби, зразок посвідчення. 2 травня 1935 р.), арк. 2-5.

[86] Державний архів Тернопільської області, ф. 231 (Тернопільське воєводське управління, 1920–1939 рр.), оп. 6, спр. 1741 (Список риболовецьких господарств на території Заліщицького повіту. 13 липня 1933 р.), арк. 2.

[87] Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 27 października 1932 r. o ochronie ryb i raków na wodach otwartych // Dz. u. R.P. – 1932. – № 105. – S. 2207.

[88] ДАІФО), ф. 2 (Станиславське воєводське управління, м. Станислав, 1919–1939 рр.), оп. 9, спр. 520 (Директиви відділу землеробства про порядок видачі дозволів та з інших питань. 14 лютого – 6 грудня 1933 р.), арк. 9.

законодавства щодо гуманного відношення до тварин[89]. Вудкарям рекомендували різати ще живу рибу і спускати кров, так як риба з неспущеною кров'ю є менш смачною і скоріше псується[90].

Отже, вилов риби з застосуванням вудки використовувався у Галичині починаючи з XIV ст. У XIX ст. вилов риби вудкою набуває спортивного характеру. У цей же період вперше законодавчо регламентується вилов риби вудкою, зокрема, мінімально допустима величина риби, а в подальшому – запровадження вудкарської картки. Крім законодавчого забезпечення вилову риби вудкою існували й звичаєві правила поведінки у цій сфері. Встановлено, що у порівнянні з іншими країнами Європи спортивне рибальство у Галичині не набуло великого поширення.Вилов риби вудкою знайшов своє відображення у приповідках, прислів'ях, забобонах.

References

"Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich." (1902), nakł. Filipa Sulimierskiego i Władysława Walewskiego,Warszawa, vol. 2, pp.604.

"Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich." (1902),nakł. Filipa Sulimierskiego i Władysława Walewskiego,Warszawa,vol. 2, pp. 605.

"Protokół Walnego Zgromadzenia krajowego Towarzystwa rybackiego odbytego dnia 23 maja 1894 w Krakowie w sali Rady miejskiej"(1894),Okólnik,vol.11,pp. 17-18.

"Myśliwy i Rybak Władysław Gacki (1933), Łowiec, vol. 3, pp. 25-26.

Nowicki M. (1885),"O stanie stosunków rybackich i prawnych w Galicyi", Łowiec,vol. 9, pp. 145.

"Pstrągi w naszycb rzekach"(1886), Łowiec,vol. 8, pp. 135.

Kulmatycki W. (1930),"O wartości gospodarczej rewirów rybackich Pokucia", [b. w.], Lwów,pp. 10.

"Nadzwyczajny połów pstrągów(1894), Łowiec, vol.11, pp. 175.

Ivan Franko (2006), "O harnyy ty, krayu": Tvory pro Hutsul'shchynu i hutsuliv", Uporyadkuvannya, peredmova ta prymitky Ihorya Pelypeyka,Pysanyy Kamin', Kosiv,pp. 375.

Ivan Franko (2006), "O harnyy ty, krayu": Tvory pro Hutsul'shchynu i hutsuliv, Uporyadkuvannya, peredmova ta prymitky Ihorya Pelypeyka, Pysanyy Kamin', Kosiv,pp. 367.

Franko P. (1997),"Spohady pro bat'ka" Spohady pro Ivana Franka, Kamenyar, L'viv,pp. 454.

"Rybolowstwo jako sport" (1924), Przeglądmyśliwski, vol.22-23, pp. 22-23.

Verkhrat·s'kyy I. (1869),"Pochatky do ulozhennya nomenklatury y termynolohyi pryrodopysnoyi narodnei",vol. II,pp. 20.

Lomats'kyy M. (1960), "Verkhovyno, svitku ty nash…", Myunkhen : [b. v.], vol. II. – 288 s.

Przygodzki Z. (1939),"Sposób preparacji głowy szczupaka", Wiadomości Wędkarskie,vol. 5, pp. 53–55.

Starkl J., Fiszer Z. (1896),"Powszechna wystawa krajowa 1894 r. i siły produkcyjne kraju: Łowiectwo i rybactwo",Wydział krajowy, Lwów,pp. 129.

"Łowiectwo na powszechnej wystawie krajowej" (1894), Łowiec,vol.7, pp. 97-98.

"Wystawa krajowa we Lwowie" (1895), Okólnik, vol. 15, pp. 16.

Rozwadowski J.(1898),"Z zapisków dyletanta. Bajka o głodzeniu się łososia w świetle praktyki rybackiej. ", Okólnik, vol. 31, pp. 30

"Rybołowstwo w restauracyi"(1908), Okólnik, vol. 97, pp. 33.

Nowak J.(1908),"Sport wędkowy.",Okólnik,vol. 102, pp. 296–302.

Fiszer Z. (1894),"Rybactwo na wystawie krajowej we Lwowie r. 1894", Okólnik, vol. 14, pp. 19–27.

"W sprawie wędkarstwa" (1925), Przeglądmyśliwski,vol.3 (51),pp. 48.

Starkiewicz L. (1904), "Na podświt" Łowiec, vol. 2, pp. 17.

Leśniewski P. (1897), "Rybołówstwo", Okólnik, vol. 30, pp. 8–26.

"Ukrayins'ke narodoznavstvo" (1994),Za zah. red. S. P. Pavlyuka,Feniks, L'viv,pp. 334.

"Hutsul'shchyna." Istoryko-etnohrafichne doslidzhennya (1987),Vidpov. red. Yu. H. Hoshko,Nauk. dumka, K.,pp. 157.

"Zalety wędkarstwa. "(1906), Okólnik, vol. 90, pp. 14-15.

Nowak J.(1908),"Sport wędkowy", Okólnik,vol. 102, pp. 296–302.

"Myśliwy i Rybak Władysław Gacki" (1933), Łowiec, vol. 15, pp. 177-178.

Romaniszyn Bronisław(1927),"Rybołówstwo sportowe. O łowieniu pstrąga, łososia i lipienia na sztuczną muchę."Wierchy,pp. 42-62.

Leśniewski P. (1897),"Rybołówstwo w ogólności", Okólnik,vol. 29,pp. 10–23.

"Nadzwyczajny połów pstrągów" (1894), Łowiec, vol.11, pp. 175.

Gabryszewski Tadeusz(1923),"Rybołostwo w górach.", Wierchy, pp. 217-225.

Wójcik-Bieśnicki Adam (1935),"Beskid Niski jako teren turystyczny.", Wierchy,pp. 71-89.

---

[89] Mikuliczyn w wrześniu 1884. // Miesięcznik galicyjskiego Towarzystwa Ochrony Zwierząt. – 1882. – № 9-10. – S. 148–149.

[90] Częściowy rozkład krwi rybiej // Okólnik. – 1907. – № 89. – S.317-318.

Krogulski S.(1929),“Pół wieku: Zarys działalności Małopolskiego towarzystwa łowieckiego 1876–1926”,Małopolskie towarzystwo łowieckie, Lwów,pp. 110–113.

Onysków J. (1939),“Z obwodów rybackich”, Przegląd rybacki, vol.4,pp. 172–173.

Stradyń J. (1939),“Drygawice”, Przegląd rybacki,vol. 3,pp. 123–125.

Stradyń J. (1939),“Drygawice”, Przegląd rybacki, vol.4,pp. 170–171.

Przyklęk E. (1926),“Co należy zmienić i wprowadzić”, Wiadomości Rybackie,vol. 1,pp. 4–5.

Rozwadowski J. (1899),“Poradnik dla miłoszników sportu wędkowego”, Okólnik,vol. 37,pp. 14–31.

Rozwadowski J. (1899),“Poradnik dla miłoszników sportu wędkowego”, Okólnik,vol. 38,pp. 9–27.

Rozwadowski J. (1899),“Poradnik dla miłoszników sportu wędkowego”, Okólnik,vol. 41,pp. 12–37.

Rozwadowski J. (1901), “Nasze ryby”, Okólnik, vol. 51, pp. 85–95.

Rozwadowski J. (1901),“Nasze ryby”, Okólnik, vol. 53, pp. 163–168.

Rozwadowski J. (1901),“Nasze ryby”, Okólnik, vol. 55, pp. 266–270.

Rozwadowski J. (1902),“Nasze ryby”, Okólnik, vol. 56, pp. 14–19.

Rozwadowski J. (1903),“Nasze ryby”, Okólnik Rybacki, vol. 62,pp. 24–31.

Rozwadowski J. (1903),“Nasze ryby”, Okólnik Rybacki,vol. 65,pp. 182–193.

Rozwadowski J. (1903),“Nasze ryby”, Okólnik Rybacki,vol. 66,pp. 226–245.

“Wiadomości gospodarskie i handlowe” (1901), Okólnik, vol. 52, pp. 153.

“Wycieczka do dorzecza Dunajca”(1898),// Okólnik,vol. 34,pp. 5-7.

Gregorowicz J. (1881),“Przewodnik po zwiedzających Czarnogórę, położoną w powiecie Kossowskim”, Lwów,pp. 61.

C. J. K. (1882),“Łowienie pstrągów wędką”, Łowiec,vol. 9,pp. 137–138.

SchnaiderJ. (1902),“Z kraju Hucułów”, Lud, T. VII. – pp. 264.

Franko P. (1997),“Spohady pro bat’ka”, Spohady pro Ivana Franka,Kamenyar, L’viv,pp. 457.

Velychko H. (1997),“Spomyny pro Ivana Franka”, Spohady pro Ivana Franka, Kamenyar, L’viv,pp. 438.

Verkhrat·s’kyy I. (1872),“Pochatky do ulozhennya nomenklatury y termynolohyi pryrodopysnoyi narodnei”, L’viv, pp. 34.

Antonovych O. (1999),“Spohady”, AO “Avhust”, Kyyiv – Vashynhton, pp. 48-49.

Choynowski F. (1938),“Cel, sposób i warunki użycia haka lądowniczego”, Wiadomości Wędkarskie, vol. I, pp.3.

Beneczek E. (1893),“Gospodarstwo rybne w Wysocku i okolicy”, Okólnik,vol. 8, pp. 37–38.

Zwierzycki M. (1939), “Uwagi na czasie”, Wiadomości Wędkarskie, vol. 4, pp. 44.

C. J. K. (1882), “Łowienie pstrągów wędką”, Łowiec, vol. 9, pp. 138.

Rozwadowski J. (1897),“Iz zapisków dyletanta”, Okólnik,vol. 28,pp. 21.

Franko P. (1997),“Spohady pro bat’ka”, Spohady pro Ivana Franka,Kamenyar, L’viv,pp. 454.

“Dniestr i Prut. ” (1898),Okólnik,vol. 32,pp. 17-18.

“Żaba wodna jadalna” (1898), Okólnik,vol. 31, pp. 23-24.

“Kurs rybacki we Lwowie” (1937),Przegląd rybacki,vol. 3,pp. 118–119.

“Patent na wędkę” (1905), Okólnik, vol. 79, pp. 196.

“Utrwalenie linki wędkowej” (1906),Okólnik, vol. 86, pp. 225.

Zelenchuk Ya. I. (2008),“Ukrayinoznavcho-istorychna rekonstruktsiya etnosotsial’noyi systemy Hutsul’shchyny“ [Tekst] : dys. … kand. istor. nauk: 09.00.12 / Zelenchuk Yaroslav Ivanovych. – K. : [b. v.], 2008. – pp. 229-234.

“Sztuczne łowienie ryb.” (1894) Okólnik, vol12, pp.5-7.

Ejsmond J. (1926),“Zabobony myśliwskie”, Słowo, Lwów, 46 s.

“Myśliwy i Rybak Władysław Gacki” (1933), Łowiec, vol. 15, pp. 177-178.

Shukhevych V. O. (1997),“Hutsul’shchyna.” Persha i druha chastyny. Druhe vydannya. – Verkhovyna: Zhurnal „Hutsul’shchyna”, pp. 257.

Shukhevych V. (1997),“Hutsul’shchyna”, Verkhovyna : Hutsul’shchyna, T. 1. – Ch. 1–2. – pp. 253-254.

Franko I. (1905),“Halyts’ko-rus’ki narodni prypovidky.”, T. I., Vyp. 2 (Vidaty – Dity) / I. Franko // etnohrafichnyy zbirnyk,NTSh, L’viv, T. VI. – 293.

Hnatyuk V. (1898),“Raimund Friedrich Kaindl [Retsenziya na pratsi]”, Zapysky NTSh., T. 26. – Kn. 6. – 48.

“Z zapisków dyletanta” (1898), Okólnik, vol. 34, pp. 9-11.

“Rozporyadzhen’e ts. k. NamѢstnyka Halytsyiy sъ dnya 28. Chervtsa 1883” (1883), ch. 665 1/pr. pereprovadzhayuche oustavў kraevў dlya Halytsyiy sъ dnya 19. Lystopada 1882 (Vђst. zak. kr. Ch. 57) dotысhўshchў sya hde ыkykhъ seredkovъ do podnesenya rybatstva na vodakh sredy krayu // VѢst. zak. kr. – 1883. – Ch. KhIKh. – pp. 158– 164.

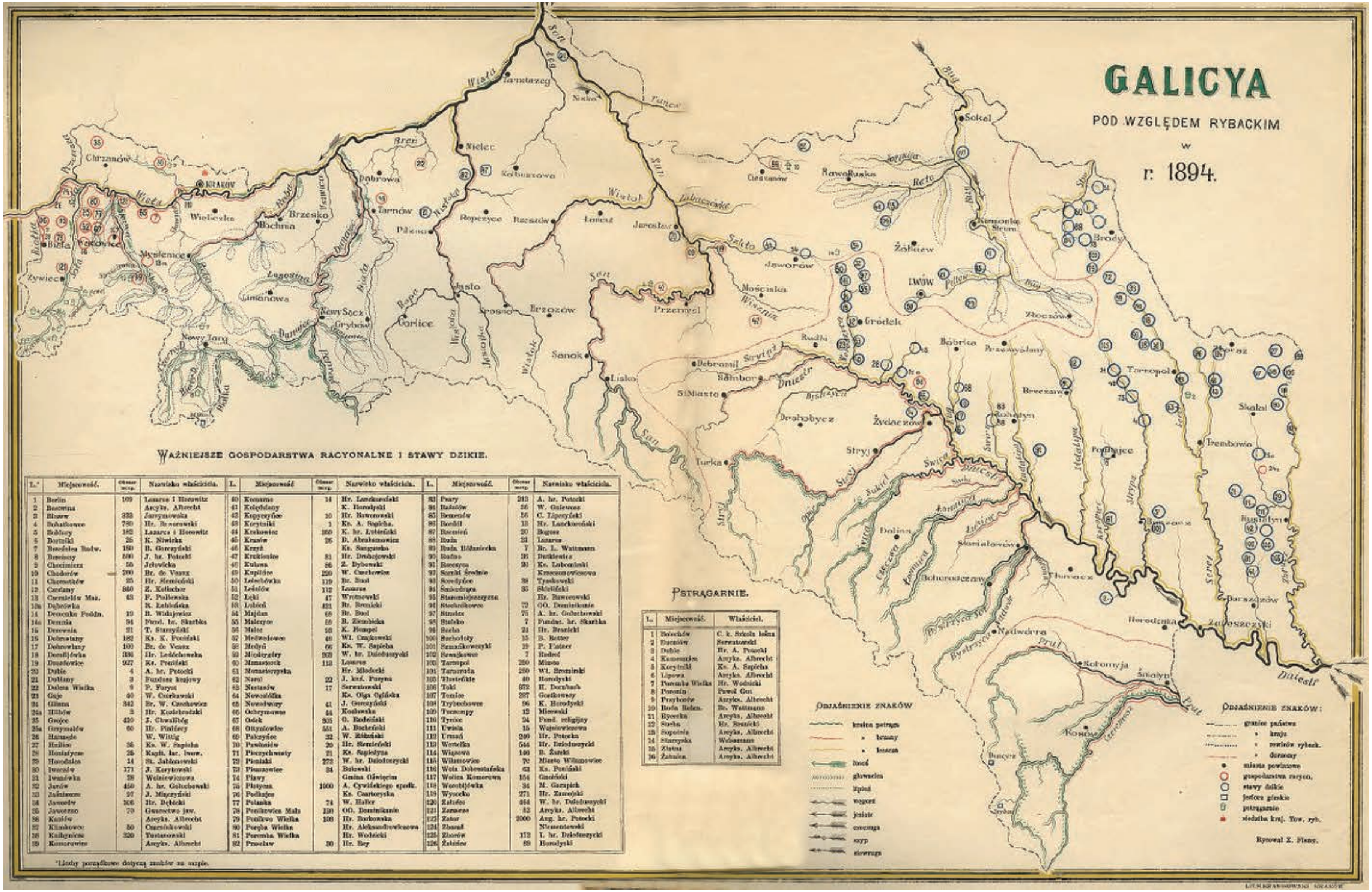
Rozwadowski J. (1901), “Nasze ryby”, Okólnik, vol. 51, pp. 89–94.

Orzechowski A. (1932),“Ochrona rybołówstwa w Karpatach Wschodnich”, Ankieta w sprawie Karpat Wschodnich, Warszawa, pp. 201-202.

“Ustawa z dnia 7 marca 1932 r. o rybołówstwie” (1932),Dz. u. R.P., vol. 35, pp. 586.

“Mikuliczyn w wrześniu. ”(1882),// Miesięcznik galicyjskiego Towarzystwa Ochrony Zwierząt, vol. 9-10, pp. 148–149.

“Częściowy rozkład krwi rybiej” (1907), Okólnik, vol. 89, pp. 317-318.

Карта рибальских господарств у Галичині (1894 р.)